

PRŮLOM OBRANY NEPŘÍTELE BEZ POUŽITÍ JADERNÝCH ZBRANÍ

Strategické koncepce NATO předpokládají různé varianty zahájení války na Západním válečném štábu. V posledních letech štáby a vojska NATO procvičují zvláště variantu zahájení války bez použití jaderných zbraní, vedenou pouze konvenčními prostředky ničení. Nebudu rozebírat důvody, které je k tomu přinutily, protože jsou dostatečně známy.

I naše vojska musí být připravena vést operace v různých podmínkách zahájení války. Operace a bojová činnost bez použití jaderných zbraní má, zejména při zahájení války, své zvláštnosti. Tyto musíme brát v úvahu jak při přípravě vojsk v míru, tak při organizaci a plánování bojové činnosti:

a) jsou-li v podmínkách jaderné války jaderné zbraně hlavním prostředkem ničení a vojska v operacích pouze **dokončují** zničení hlavních uskupení nepřítele, pak při vedení bojové činnosti bez použití jaderných zbraní rozhodující úlohu mají operace pozemních vojsk při podpoře a v součinnosti s ostatními druhy ozbrojených sil;

b) plánování, organizace i vedení bojové činnosti musí odpovídat oběma základním variantám zahájení války (např. operační, bojová sestava, pásma útoku, hloubka operace a v podstatě i doba jejího trvání);

c) bojovou činnost organizujeme pod neustálou úhrozbou přechodu na použití jaderných zbraní;

d) podstatně se omezuje dosah prostředků, které má vševojsková armáda k dispozici. Hlavním jejím palčivým prostředkem je dělostřelectvo, jehož hlavní část má dohled do 15 km a jen malá část kolem 20 km;

e) v prvních dnech operace vojska armády nebude v dostatečné míře podporovat ani letectvo, které své hlavní úsilí soustředí na vybojování nad-

vlády ve vzduchu v rámci vzdušných operací, na boj s prostředky PVO a hlubokými operačními zálohami;

f) tyto okolnosti si vynucují, že nepřítele nemůžeme účinně ničit a umlčovat na celou hloubku jeho sestavy, ale po částech.

Bojová činnost vojsk při zahájení války může mít různý charakter:

- střetného sražení (boje), budou-li obě strany současně přecházet do útoku s rozhodnými cíli;

- útoku, přejde-li nepřítel záměrně do obrany (např. s cílem zabezpečit útok na hlavním operačním směru), nebo bude-li k tomu donucen nepříznivým výsledkem střetného sražení;

- obrany, podaří-li se nepříteli soustředit na daném směru rozhodující převahu sil a prostředků.

V článku rozeberu některé **zásadní otázky přechodu vojsk do útoku s překonáním zabezpečovacího pásma s průlomem obrany nepřítele.**

Podle názorů západních teoretiků (viz cvičení NATO) se v obraně rozmísťují hlavní síly sborů prvního sledu na přední čáře (pásmu), jejíž přední okraj volí v závislosti na situaci, úkolu a terénu ve vzdálenosti 20–40 km od státní hranice a jen v některých případech blíže, či dále.

Divize druhého sledu sboru se budou rozmísťovat na mezilehlé čáře, která je zpravidla ve vzdálenosti 40–60 km od přední čáry obrany.

Tuto sestavu může zaujímat 1–2 noci před zahájením války.

Před přední čarou obrany si buduje a připravuje zabezpečovací pásmo (pásmo přikrytí), jehož přední okraj může být v bezprostřední blízkosti státní hranice.

Zabezpečovací pásmo obsazuje menšími, pohyblivými jednotkami (útvary), které mají za úkol:

- v případě přechodu vlastních vojsk do útoku zabezpečit jejich přesun a rozvinutí na výhodných čarách;

- v případě vedení obranného boje zpomalovat a vyčerpávat vojska protivníka, donutit jeho hlavní síly k rozvinutí, usměrňovat je do prostorů, výhodných pro vlastní činnost, klamat o skutečném průběhu předního pásma apod.

V zabezpečovacím pásmu buduje jednotlivá postavení nebo opěrné body. Mezery mezi nimi přikrývá palbou a rozvinutou sítí zátarasů všeho druhu, včetně jaderných minových zátarasů.

V pásmu armádního sboru může nepřítel do zabezpečovacího pásma podle okolností vyčlenit lehký obrněný pluk, samostatný tankový pluk nebo motorizovanou divizi. V jiném případě může vyčlenit část sil od každé divize prvního sledu (brigádu, průzkumný prapor apod.).

Tyto jednotky v zabezpečovacím pásmu vedou boj na zdrženou na jednotlivých směrech a postupně zaujímají obranná postavení (opěrné body) v hloubce zabezpečovacího pásma.

Divize na předním okraji zaujímají i budují obranu na normální nebo široké frontě.

Divize může bránit pásmo široké 30 i více km a hluboké do 30 km.

V pásmu buduje 2–3 postavení systémem obranných rajónů nebo opěrných bodů, postavení raketového oddílu HJ, palebná postavení dělostřelectva, včetně atomového, PT prostředků a divizních záloh.

Bojová sestava divize se skládá z prvního a druhého sledu (zálohy).

V prvním sledu mohou být podle typu divize dvě motorizované (mechanizované brigády) a ve druhém sledu — **jedna tanková brigáda.**

Povede-li divize manévrovou obranu, poměr mezi prvním a druhým sledem **může být obrácený.**

Divize při obraně přední čáry v pásmu 30 km může vytvořit tyto hustoty na 1 km fronty — viz tab. 1.

Tabulka 1

	mod (mob-2 tb-1)	md	td	hd
praporů	0,3	0,3	0,3	0,3
tanků	4,5	9,3	10,5	3,3
děl a minometů	4,5	4,1	3,9	4,7
PT prostředků	6,3	3,5	3,1	6,7
Celkem prostředků proti tankům	10,8	12,8	13,6	10,—

Tyto hustoty budou 2—3krát vyšší na pravděpodobných směrech útoku, nebo v úsecích průlomu, kam budou zasazeny druhé sledy a zálohy divize, a v některých případech i sboru.

Z uvedených hustot vyplývá i požadavek na počet sil a prostředků potřebných k průlomu takové obrany.

Zkušenosti z řady operací Sovětské armády dokazují, že k průlomu připravené obrany nepřítele je nutné vytvořit 3—4násobnou převahu a spolehlivě umlčet obranu nepřítele, zejména jeho PT a ostatní palebné prostředky.

Takovou převahu nemůžeme samozřejmě vytvořit v celém pásmu útoku. Zde bude zpravidla převaha nevýrazná 1:1,5, maximálně 1:2).

Proto i v podmínkách neustálé úhrady použití jaderných zbraní bude nutné **na nezbytně potřebnou dobu** soustřeďovat síly a prostředky v poměrně omezených prostorech a úsecích průlomu s tím, že po splnění úkolů, tj. po průlomu obrany, se tyto síly budou opět rozptylovat.

Zkušenosti z Velké vlastenecké války i propočty k umlčení palebných prostředků nepřátelské obrany ukazují, že je třeba mít v úseku průlomu tyto operační hustoty na 1 km fronty:

- praporů: 3— 4,
- tanků: 40— 50,
- hlavních: 80—100.

Na základě těchto hustot určujeme i šířky úseků průlomu a hloubky bojových úkolů.

Prapor bude zpravidla prolamovat obranu na šířce 1 km a pluk — 2 km.

Šířky pásma průlomu na vyšších stupních budou zpravidla limitovány možností vytvořit potřebnou hustotu dělostřeleckých hlavních. Tyto možnosti jsou omezeny. Proto divize budou prolamovat obranu zpravidla se dvěma pluky v prvním sledu, tj. v úseku 4 km.

Tvůrčím způsobem je třeba přistupovat k řešení otázky šířky a počtů úseků průlomu v rámci armády.

V útočných operacích Sovětské armády ve Velké vlastenecké válce zpravidla front prolamoval obranu nepřítele na jednom směru silami dvou i více armád v úseku širokém 18—20 km. Výjimečně prolamoval obranu na dvou směrech. Naopak jsou známy případy, kdy obranu prolamovala sousední křídla dvou frontů.

V soudobých podmínkách i při zahájení války bez použití jaderných zbraní by vzhledem ke stále úhroze jejich použití bylo velmi riskantní soustřeďovat značné síly na malém prostoru (např. při průlomu v úseku 20 km by mohlo být v prvním sledu frontu 5 divizí).

Z druhé strany nebude účelné, aby každá divize prolamovala obranu ve svém pásmu útoku a na samostatném směru z toho důvodu, že:

- při průlomu obrany na izolovaných směrech by nepřítel použitím svých druhých sledů a záloh mohl poměrně snadno průlom likvidovat;

- v rámci armády by se nedostávalo dělostřeleckých prostředků k vytvoření potřebné hustoty, neboť např. při třech divizích v prvním sledu by bylo třeba umlčovat nepřítele na 18 km, což by vyžadovalo 1400—1800 hlavních (obranu nepřítele je třeba umlčovat i na bocích úseku průlomu — do vzdálenosti dosahu palebných prostředků nepřítele, zejména jeho PT zbraní, tj. navíc ještě 1—1,5 km na každou stranu);

- divize by neměla dostatek sil k rozšiřování průlomu do stran vzhledem k tomu, že část sil musí vyčlenit k zabezpečení zbytku útočného pásma;

- obtížně by se zasazovaly druhé sledy jak divizí, tak především armády, neboť pásmo průlomu by bylo prostřelováno PT zbraněmi nepřítele (i když např. v Lvovsko-Sandoměřské operaci koridorem širokým 3 km byly zasazeny dvě tankové armády).

Z těchto důvodů je v rámci armády účelné, jít na určitý risk a prolamovat obranu na jednom maximálně na dvou směrech.

Při průlomu obrany na jednom směru může úsek průlomu činit v průměru 10 km. Pak obranu prolamujeme silami tří divizí s tím, že jedna divize má útočné pásmo shodné s úsekem průlomu, tj. 4 km, křídelní divize prolamují obranu v pásmu 2—4 km. V tomto případě je třeba umlčovat obranu nepřítele v úseku 12 km, což vyžaduje 960—1000 hlavních, tj. o 50—60 % méně než při 1. variantě.

Nemůžeme vyloučit ani variantu, že armáda bude prolamovat obranu na dvou směrech, zejména v operaci v silně členitém (horském) a zalesněném terénu. Aby mohla vytvořit potřebnou hustotu hlavních, může na jednom směru prolamovat úsek 7—8 km silami dvou divizí a na druhém směru úsek 2—3 km jednou divizí. I tak bude celková šířka průlomu a potřeba hlavních v podstatě stejná jako při průlomu v jednom úseku.

Tyto šířky budou zpravidla odpovídat počáteční fázi průlomu, tj. průlomu postavení prvního sledu brigád. Při průlomu dalších postavení se bude postupně šířka úseku průlomu zvětšovat. Je to z jedné strany umožněno tím, že nasycenost obrany palebnými prostředky bude nižší a na druhé straně je potřeba rozšiřovat úsek průlomu do stran pro zasazování druhých sledů pluků a divizí a pro možnost rozptýlit bojové sestavy vojsk. Bylo by žádoucí, aby při dokončování průlomu dosahovala 15—20 km.

Na směr hlavního úderu (a tedy i úsek průlomu) při průlomu obrany nepřítele má vliv řada faktorů.

Směr hlavního úderu volíme proti slabému místu v obraně nepřítele, jejíž prolomení umožňuje rozvíjet útok do hloubky, ničit nepřítele po částech, vycházet do boku a týlu jeho hlavnímu uskupení, případně vytvářet podmínky k obklíčení a zničení jeho jednotlivých uskupení. Terén na směru hlavního úderu má umožňovat hromadné použití veškeré bojové techniky, zejména tanků.

Hloubka úkolů svazků prvního sledu při překonání zabezpečovacího pásma a při průlomu předního (prvního) pásma obrany nepřítele bude ovlivňovat především hloubka těchto pásem, charakter bojové činnosti nepřítele, terén, roční období aj.

Průměrné tempo útoku v průběhu operace bude činit 40–60 km denně.

Vzhledem k tomu, že zabezpečovací pásmo bude nepřítelem zpravidla bránit slabšími jednotkami, které povedou boj na zdrženou, je reálné, aby při správné organizaci boje svazky překonaly toto pásmo v průběhu prvního dne bojové činnosti, tj. v tempu 40–60 km za den.

Bylo by výhodné vojska úkolovat tak, aby k večeru prvního dne před-sunuté odřady navázaly dotyk s hlavním pásmem obrany, pokusily se o průlom z chodu, upřesnily charakter a systém obrany a rozmístění hlavních palebných prostředků.

V průběhu noci a několika hodin světlého času druhého dne měly by zaujmout vyčkávací prostory útvarů, určené pro průlom, palebná postavení dělostřelectva a přisunout potřebné množství munice. Průlom zahájí druhého dne bojové činnosti a měly by jej v podstatě ukončit do setmění (v letní době).

Vycházíme-li z toho i z možnosti divize pro útok, pak hloubku úkolu na druhý den operace můžeme stanovit v průměru 30–35 km.

Dělení úkolu divize a jeho obsah stanoví Polní řád. Chci vyjádřit svůj názor na rozdílné členění úkolu divize v podmínkách bojové činnosti s použitím nebo bez použití jaderných zbraní, tj. určování následujícího úkolu. Vzhledem k tomu, že v současné době zpracováváme jednotný plán operace a hloubky a lhůty splnění úkolu nerozlišujeme na jadernou nebo bezjadernou variantu, bude vhodné sjednotit i dělení úkolu pro obě varianty. Divizi budeme určovat úkol pro účast v prvním jaderném úderu, bližší úkol a úkol dne.

Bojovou sestavu divize pro překonání zabezpečovacího pásma bude ovlivňovat sestava ve výchozím položení. Vzhledem k ohniskovému charakteru obrany nepřítele je neúčelné, abychom do prvního sledu zasadili hlavní síly divize. Podle šířky útočného pásma divize, stupně vybudování a obsazení zabezpečovacího pásma, bude je překonávat silný předsunutý odřad divize (zesílený pluk), nebo dva pluky v prvním sledu, které si rovněž vysílají před-sunuté odřady v síle praporu.

Bojovou sestavu divize pro průlom budeme vytvářet v průběhu překonávání zabezpečovacího pásma a v době, potřebné pro vlastní organizaci průlomu.

Bude sestávat:

- z prvního a druhého sledu,
- jednotky raketového vojska,
- divizní dělostřelecké skupiny,
- záloh.

V některých případech může být její součástí i taktický vzdušný výsadek.

Prolamuje-li divize obranu v úseku 4 km, bude mít v prvním sledu zpravidla dva pluky. Divize na bocích úseku průlomu pak 1–2 pluky, část sil těchto divizí bude zabezpečovat zbytek pásma útoku divize.

Vzhledem k velké nasycenosti obrany PT prostředky je výhodné, aby průlom zahajovaly motostřelecké pluky, i když nevylučujeme i použití tankových pluků. V řadě případů bude obranu prolamovat i tanková divize v prvním sledu armády.

Ve druhém sledu divize na směru hlavního úderu budou zpravidla dva pluky, u divizí na bocích průlomu — jeden pluk.

Rovněž pluky v úseku průlomu budou mít bojovou sestavu zpravidla ve dvou sledech a jen v některých případech i ve třech sledech (např. prolamuje-li divize úsek 3 km).

Druhé sledy divize a pluků používáme především k rozvíjení úspěchu průlomu, k rozšíření průlomu do stran, k odrážení protiztečí aj.

Druhé sledy pluků budeme zpravidla zasazovat k průlomu 2. postavení, druhý sled divize — k průlomu postavení divizních záloh.

Důležitou úlohu bude mít dělostřelectvo, které pro průlom uskupujeme do dělostřeleckých skupin.

Vzhledem k nedostatku organického a posilového dělostřelectva, bude třeba k palebné přípravě a podpoře útoku přibírat dělostřelectvo svazků a útvarů druhého sledu, tj. divizní dp, pto, plukovní do, armádní a frontové dělostřelectvo a protitankové útvary. Kromě toho do počtu palebných prostředků počítáme dělostřelectvo, tanky a PT prostředky vojsk v dotyku. Při nedostatku dělostřelectva bude třeba vysunout k přednímu okraji i PT prostředky a část tanků pluků prvního sledu pro přímou střelbu.

Z organického i přiděleného dělostřelectva vytváříme dělostřelecké skupiny u pluků a divizí 1. sledu průlomového uskupení. Do těchto skupin zařadíme i přibírané dělostřelectvo druhých sledů.

Ostatní prvky bojové sestavy divize plní zpravidla obdobné úkoly jako při útoku divize na spěšně zaujatou obranu nepřítele z chodu.

První sledy průlomového uskupení zaujímají vyčkávací prostory ve vzdálenosti 20—40 km od předního okraje obrany.

Pod příkrytím vojsk v dotyku vysunujeme do palebných postavení veškeré dělostřelectvo pro střelbu ze zakrytých palebných postavení a část dělostřelectva, PT prostředků a tanků pro přímou střelbu.

Pluky 1. sledu zahajují přesun tak, aby v určeném čase „Č“ mohly zahájit zteč předního okraje.

Ztečí předchází palebná příprava, jejíž doba trvání je závislá především na počtu objektů nepřítele, které je třeba umlčovat a technických možnostech dělostřelectva.

Obyčejně palebná příprava bude trvat 30—40 minut.

Útvary a jednotky protiletadlového dělostřelectva musí svou bojovou sestavu zabezpečit spolehlivé příkrytí průlomového uskupení při jeho přesunu k přednímu okraji obrany, při rozvinování a přechodu do útoku. V této fázi budou vojska zhušťovat své sestavy a hromadné letecké údery nepřítele by jim mohly způsobit značné ztráty.

Útvary a jednotky ženijního vojska kromě běžných úkolů ženijního zabezpečení budou zejména připravovat komunikace pro přesun k přednímu okraji obrany a vytvářet průchody v zátarasech před předním okrajem. Vycházíme-li z rozpočtu nejméně 1 průchod na motostřeleckou nebo tankovou rotu, jde v úseku průlomu divize celkem o 12—15 průchodů v minových polích.

Velký objem prací bude stát před složkami týlu, zvláště v otázkách zásobování municí. Bylo by ideální, aby vojska zahajovala průlom s plnými po-

hyblivými zásobami munice. Týl musí tedy doplnit municí spotřebovanou při překonávání zabezpečovacího pásma a přisunout navíc municí, potřebnou pro palebnou přípravu průlomu, což představuje do 1 palebného průměru na dělo, celkem tedy stovky tun munice.

Důležitým úkolem týlu bude i včasné rozvinutí zdravotnických etap, technických prostředků pro odsuny a opravy techniky, neboť při průlomu obrany nepřítele můžeme předpokládat zvýšené ztráty jak živé síly, tak i bojové techniky.

V celku tedy musíme v poměrně krátké době zplánovat průlom, zvláště jeho palebné zabezpečení, vytvořit potřebné uskupení vojsk, přesunout do palebných postavení velké množství dělostřelectva, přisunout municí, doplnit spotřebované zásoby vojsk, připravit velitele a vojska do nejnižších stupňů k plnění úkolu a připravit celou řadu dalších opatření k zabezpečení průlomu. Všechna tato opatření vyžadují dobu nejméně 8–10 hodin.

Přechod divize do útoku začne až na rozkaz nadřízeného velitele. Organizuje-li nepřítel na směr útoku divize zabezpečovací pásmo, budou je překonávat zpravidla předsunuté odřady. Předsunutým odřadem divize může být zesílený pluk, případně i další jednotky (např. samostatný tankový prapor, druhý sled pluku v příkrytí státní hranice apod.).

Předsunuté odřady ve stanoveném čase „Č“ po krátkém palebném přepadu překračují státní hranici na stanovených směrech, z chodu se rozvíjejí a vedou zteč na jednotlivé opěrné body nepřítele, vyvrací je a směle rozvíjejí útok ve vysokém tempu do hloubky zabezpečovacího pásma. Silné opěrné body obcházejí nebo blokují jen části sil.

Hlavní síly divize se v těchto podmínkách budou přesunovat v pochodových sestavách z výchozího prostoru s tím, že jsou v pohotovosti podporovat bojovou činnost svých předsunutých odřadů a rozvíjet jejich úspěch do hloubky.

Hlavní síly se budou rozvíjet do předbojových a bojových sestav jen v nejnútnejších případech, kdy předsunuté odřady nejsou svými silami schopny zabezpečovací pásmo překonat. Bylo by žádoucí, aby v divizi byly uchovány ty síly, které jsou předurčeny pro průlom.

Při zasažení většiny sil divize do prvního sledu bude nutné přeskupit síly a vytvářet průlomové uskupení v **dotyku s nepřítelem**.

Předsunuté odřady po překonání posledního postavení zabezpečovacího pásma rozvíjejí útok ve vysokém tempu a z chodu se snaží prolomit (případně vklínit se) první postavení předního pásma obrany. Velitel divize musí být připraven ihned zasadit další síly a rozvíjet úspěch, kterého dosáhly předsunuté odřady.

V opačném případě, zaujal-li nepřítel obranu předem, ženijně připravil a má organizován systém paleb, přistoupí velitel divize po souhlasu nadřízeného k organizaci průlomu.

Již v průběhu překonání zabezpečovacího pásma všechny orgány a prostředky průzkumu zjišťují údaje o předním pásmu obrany.

Velkou úlohu bude hrát zejména průzkumné letectvo, které je schopné pořídit detailní snímky tohoto pásma a vyhodnotit je až do palebných prostředků nepřítele.

Na základě údajů průzkumu se vyhodnocuje obrana nepřítele na mapách velkého měřítka (leteckých snímcích), které by měli dostat všichni velitelé do velitele roty vto.

Předsunutě odřady v případě odrazení jejich pokusů o průlom obrany zůstávají v bezprostředním dotyku s nepřítelem, poutají jeho síly, zjišťují jeho palebné prostředky a chrání uskupení divize, určené pro průlom. Svou činností plní obdobné úkoly, jaké ve Velké vlastenecké válce plnily předsunutě prapory pro průzkum bojem.

Důležitým požadavkem je, aby předsunutě odřady vyšly k předsunutému pásmu obrany na široké frontě tak, aby pomohly odhalit slabá místa v obraně nepřítele, vhodná pro průlom a na druhé straně, aby nepříteli znemožnily nebo ztížily určit směr hlavního úderu našich vojsk.

Pod příkrytím předsunutých odřadů se vojska připravují k průlomu. Uskupení vojsk pro průlom je výhodné vytvořit v hloubce rozptýleně, aby je nepřítel nemohl ničit svým dělostřelectvem, nemohl vyhodnotit směr hlavního úderu a aby je při případném přechodu na použití jaderných zbraní nemohl vyřadit malým počtem úderů. Do úseku průlomu se soustředí v tomto případě jen na krátkou dobu. Přesun průlomového uskupení je třeba organizovat tak, aby od čáry rozvinutí do praporečnických proudů probíhal v době palebné přípravy útoku.

Dělostřelectvo během palebné přípravy umlčuje opěrné body na předním okraji obrany i v bližší hloubce, dělostřelecké a minometné baterie, pozorovatelný a místa velení i jiné důležité cíle.

PT prostředky a tanky, případně dělostřelectvo pro přímou střelbu ničí přímou střelbou protitankové prostředky, zejména PTRS a zakopané tanky nepřítele.

K vytvoření potřebných hustot hlavní na úseku průlomu bude v některých případech nutné předsunout část tanků a děl pro přímou střelbu z průlomového uskupení vojsk.

Letectvo ničí vyčleněné zálohy, prostředky jaderného napadení nepřítele a jeho místo velení, zabezpečuje ochranu průlomového uskupení při jeho rozvíjení.

Po skončení palebné přípravy zahájíme v určeném čase „Č“ zteč předního okraje. Při přiblížení tanků a motopěchoty na bezpečnostní vzdálenost dělostřelectvo přechází k palebné podpoře útoku, zpravidla formou postupného soustředění palby.

Tankové a motostřelecké jednotky rychle pronikají předním okrajem obrany nepřítele, ničí jeho oživené palebné prostředky a živou sílu, rychle pronikají do hloubky a zároveň rozšiřují průlom do boků.

K dosažení vysokého tempa průlomu je nutné spolehlivě umlčovat obranu nepřítele (pokud je to možné) do celé taktické hloubky (zejména PT prostředky) a včas zasazovat druhé sledy.

Nepřítele musíme rozbít po částech. K tomu je třeba hromadným úderem dělostřelectva a letectva i rychlou činností vojsk izolovat jednotlivé sledy bránících se vojsk, nedat jim možnost odejít na další postavení, přisunout a zasadit zálohy a přeskupovat vojska ze směrů, kde neúčinkujeme.

Proto hlavním úkolem vojsk je rozvíjet útok do hloubky v co nejrychlejším tempu, prolamovat další obranná postavení z chodu (po krátkém palebném přepadu).

V tomto období musí letectvo vést úderu na druhé sledy a zálohy nepřítele a tím zabránit jejich příchodu k úseku průlomu, zaujetí dalších postavení, či vedení protiztečí. Vážnou úlohu při plnění tohoto úkolu může sehrát raketo-
metné dělostřelectvo.

Druhý sled pluku nebo divize můžeme zasadit k rozvíjení útoku do hloubky nebo do boků, k odražení nepřátelských protiztečí, k zabezpečení boků průlomu apod.

Důležitou úlohu hrají i vojska, která jsou mimo úsek průlomu. Svoji aktivní činností musí spoutat síly nepřítele a nedovolit mu přeskupovat síly. Při zjištění jejich odchodu z bráněných postavení ihned přecházejí do útoku.

Snahy nepřítele přejít k obraně postavení v hloubce musíme zmařit údery letectva a dělostřelectva a rozhodnou činností vojsk. K tomu je třeba vést tyto údery ještě do příchodu našich vojsk k těmto postavením, abychom zabezpečili jejich prolomení z chodu.

Protizteče nepřítele do boků úseku průlomu odrážejí určené jednotky buď z místa soustředěnou palbou s následujícím přechodem do útoku ke zničení nepřítele, nebo ve střetném boji za podpory palbou dělostřelectva a úderů letectva.

Důležitou roli má i zabezpečení boků průlomu, aby nepřítel nemohl odrážet proniknuvší průlomové uskupení a průlom uzavřít. Část jednotek prvního sledu, případně i druhých sledů, musíme vyčlenit k upevňování a udržování boků průlomu. Nejlépe bude částí sil rozvíjet útok do stran tak, aby vycházely do týlu nepřátelských opěrných bodů a donutili nepřítele k odchodu, nebo je spolu s vojsky, poutajícími čelně, zničily.

Jednotky, které byly jako předsunuté odřady v dotyku s nepřítelem, odcházejí po jejich překročení průlomovým uskupením do druhého sledu.

Po prolomení obrany nepřítele do celé hloubky je třeba zasadit další síly, aby hlavní úderné uskupení mohlo ve vysokém tempu rozvíjet útok v operační hloubce.

Z á v ě r

Průlom obrany nepřítele je velmi složitý úkol, který mohou vojska plnit již v samém počátku války. Musíme je připravit na to, že se mohou setkat se silným, dobře vyzbrojeným nepřítelem, způsobilým odrážet hromadné údery našich tanků a pěchoty.

K rozbití takového nepřítele je zapotřebí pečlivé přípravy, spolehlivého umlčení, rozhodné činnosti motostřeleckých a tankových útvarů, umění velitelů a štábů v krátké době organizovat a řídit boj.

Jistě bude vhodné vracet se k bohatým zkušenostem Sovětské armády, která zakončila celou řadu úspěšných operací, zahajovaných průlomem nepřátelské obrany. Tyto zkušenosti v mnohém mohou být poučením pro naše velitele a štáby i dnes.